

SETKÁNÍ K ALTERNATIVNÍM METODÁM VÝUKY A K VÝUCE DOVEDNOSTNÍ

Setkání zahájil proděkan Sehnálek poděkováním všem přítomným za to, že si našli čas a na setkání se dostavili. Zdůraznil význam schůzky pro vzájemnou informovanost a inspiraci akademiků. Platforma pro setkávání a diskusi akademiků nad tím, jaké výukové metody se osvědčily a jaké nikoliv, dosud na fakultě chybí. Stručně připomenul charakteristiky současných studentů a výzvy, kterým jako akademici čelíme (život online, nízká ochota účastnit se tradiční formy vzdělávání – přednášek apod.). Nastíněno bylo též současné směřování univerzity – velký důraz na třetí roli univerzity, kdy vedle výuky a výzkumu má univerzita a tedy i fakulta výrazněji plnit též svou společenskou roli. Zapojení akademiků v této oblasti bude mít vliv hodnocení jejich práce, i na jejich hodnostní postup. Zdůrazněn byl v této souvislosti význam právních klinik a street law, které tuto funkci přirozeně plní. Přirozeně přitom kloubí naši roli vzdělávací s rolí společenskou.

Doc. Kotásek (vedoucí Katedry obchodního práva): Informoval o využití podcastů ve své výuce. Jednotlivá audio nahrávka trvá max. 20 minut, což studentům umožňuje ji poslechnout třeba i cestou do školy. Podcasty předchází přednášku, navazují na ně semináře. Smyslem je sdělit základní věci touto formou a přednášku věnovat nadstavbě. Výhodou je povaha jeho předmětu, který obsahuje část relativně statické materie. Není proto potřeba nahrávat opakovaně každý rok. Záměrem je oslovit i ty studenty, kteří by na přednášku nepřišli. Dle zpětné vazby se to daří a studenti dosahují lepších výsledků.

Mgr. Vodička připomněl, možnost podcastů formou rozhovorů. Z diskuse vyplynulo, že by tato forma mohla mít lepší dopad, je však náročná s ohledem na potřebu zajistit vždy dva ochotné odborníky na dané téma.

Proděkanka Jurníková zdůraznila pohled RMU a vyzdvihla význam alternativních metod výuky pro kvalifikační růst. Připomněla nutnost oslovovat nejen nadané studenty, ale též nemotivovanou většinu. Uvedla též, že IS nabízí řadu možností, není však plně využíván. Prezentovala postoj vedení fakulty, zejména ochotu i nadále podporovat moot courty, inovativní formy výuky a klinické formy výuky. Motivací je přenos nových metod též do povinných forem vzdělávání. Otázkou pak je, jak naložit s přednáškami, neboť zvnějšku je pociťován tlak na jejich zrušení. Připomenula dále nutnost zohlednění způsobu výuky do motivačního finančního ohodnocení akademických pracovníků.

Mgr. Vodička (Katedra práva životního prostředí a pozemkového práva) představil aplikaci Socrative (socrative.com). Výhodou této aplikace je podle něj možnost anonymního zapojení studentů. Aplikace slouží k testování znalostí studentů přímo na semináři prostřednictvím on-line rozhraní. Aplikaci používá ve druhém semestru své výuky, a to především k zopakování látky semestru prvního. Lze využít též k zopakování předchozího semináře, nebo i k otevření výuky nového institutu, který teprve bude probírán, případně na konci semináře k zopakování již probraného). Odpovědi lze projít i zpětně, takto lze poskytnout zpětnou vazbu studentům tam, kde nebyli úspěšní.

Dr. Myška (Ústav práva a technologií) představil repozitář judikatury (http://ictjudikatura.law.muni.cz/wiki/Hlavn%C3%AD_strana). Judikatura je zpracována studenty metodou FIRAC. Studenti mají podrobný popis toho, co mají udělat v interaktivní osnově. Analýzu rozhodnutí studenti připraví pro výuku, zde je s ostatními studenty diskutována. Zapojení jsou též doktorandi, ti zajišťují finální editaci a upload. Analýzy jsou dostupné veřejnosti, co slouží jako jistá forma usměrnění studentů. Projekt je hodnocen studenty pozitivně, jelikož se dále prakticky používá, a to i veřejností (výsledek jejich práce je tedy reálně vidět). Repozitář je pravidelně doplňován. Rozhodnutí do

něj vybírají kolektivně akademici vždy na začátku semestru. Technické zázemí je dostupné i jiným katedrám. Uvedl též, že mají podchycenou i právní stránku věci (licence od studentů).

Dále představil interaktivní osnovu doc. Koukala k předmětu právo duševního vlastnictví, která plně nahrazuje učebnici a přidává též možnosti interaktivní komunikace a zobrazení dalších zdrojů (judikatury, článků).

Mgr. Bilová (vedoucí Oddělení Centra jazykového vzdělávání na Právnické fakultě) rovněž používá aplikaci Socrative. Studenti však aktuálně používají nejradši aplikaci Kahoot (<https://kahoot.it/>), nenovější generace ji zná ze středních škol, kde je využívána. Otázkou při volbě aplikace je, co má být cílem. V případě centra je úkolem zjistit, co studenti již umí, na to se Kahoot ideálně hodí. Doporučuje začít úvodní nenáročnou otázkou (ideálně takovou, která má všechny odpovědi správné, nenáročnou otázkou je vhodné test ukončit. Umožní to seznámení. Aplikaci lze využít i jako nástroj pro iniciaci diskuse. Nevýhodou aplikace ve srovnání se Socrative je malá variabilita otázek – jen otázka a 2 až 4 odpovědi. V Kahoot se navíc hodnotí i rychlost, jakou studenti odpoví. Možné je zobrazení studentu, jejich pořadí, podle toho jak rychle a jak správně odpověděli. Po skončení testu dává zpětnou vazbu. Nadto lze využít již jinými vytvořené sady otázek (dostupné jsou i pro obor právo). Dále uvedla, že centrum používá další aplikace, jako Quizlet (Quizlet.com), který umožňuje vytvářet kartičky, či google formuláře. Vše je pro studenty dostupné online i prostřednictvím jejich telefonů.

Mgr. Hradilová (Oddělení Centra jazykového vzdělávání na Právnické fakultě) představila výuku jazyka formou videokonferencí (existuje spolupráce s finským pracovištěm, chystá se spolupráce s pracovištěm kyperským). Limitem je omezení množství studentů, které lze zapojit, jakož i ochota druhého pracoviště. Používá též videa vytvořená samotnými studenty, případně dřívější videa při práci se studenty, videa totiž umožňují např. následnou analýzu jejich jednání.

Doc. Valdhans (Katedra mezinárodního a evropského práva) představil chystanou spolupráci se společností Microsoft. Ta má vytvořené rozhraní Microsoft Teams, které kloubí jednotlivé funkcionality již představených aplikací i IS. Cílem je motivovat studenty cestou větší interaktivity, osnovy u předmětů v IS.MUNI toto nejsou schopny zajistit. Za určitých okolností je zde navíc možnost poskytnutí programátora specificky pro naši fakultu. Systém je schopný integrovat funkce ostatních systémů Microsoft Office 365 a dále zadávání úkolů, témat, sdílení souborů, nahrávání videí a jejich sdílení, testování či vytváření dotazníků. Studenti v rámci týmů mohou diskutovat, ptát se, vzájemně odpovídat, akademik může být moderátorem diskuze. Technickou zajímavostí je možnost propojení se Surface Hub, kdy podklady vyučujícího psané na „tabuli“ během semináře se automaticky nahrávají a zobrazují v tomto systému. Benefitem pro studenty je to, že ke všemu mohou přistupovat ze svých mobilních zařízení odkudkoliv.

Dr. Šimáčková (Katedra ústavního práva a politologie) poznamenala, že jsme se až dosud nevěnovali skutečně dovednostní výuce, což znamená učit se být skutečným praktickým právníkem. Zdůraznila, že „mladí“ hledají mezi „starými“ mentory. Oslovuje studenty, kteří pracují následně na Ústavním soudě jako stážisté a po třech dnech své práce od ní dostanou 15 minut poctivé zpětné vazby a kupodivu jim stojí za to dále tam na sobě bezplatně v jejím týmu pracovat. Přednášky nikdy moc nedávaly smysl, protože podle psychologických výzkumů si student může zapamatovat maximálně 10 % jejich obsahu. Naproti tomu, když student něco sám vytvoří, dostane kvalitní zpětnou vazbu a pak si své chyby napraví, vzroste to, co si zapamatuje, na 80procent. Navrhuje proto spíše zdvojnásobit počet seminářů, než udržovat přednášky. Uvedla dále, že práva studují inteligentní lidé, kteří budou působit v praxi – typově jde o studenty „aktivisty“ (to vysvětlila s odkazem na čtyři hlavní psychologické typy osvojení – teoretiky, aktivisty, reflektory a pragmatiky). Z převážně na praxi zaměřené zájemce o studium práv však většinou v akademické sféře zůstávají spíše akademici se zájmem o teoretizování a vědu, a ne o praktickou činnost. Dochází tak k paradoxu, že studenty, často se způsobem osvojení převážně aktivní formou, učí teoretici, kteří nemají dostatečně hluboké zkušenosti s praxí či větší zájem o ni. Být lékařem a právníkem je vlastně řemeslo, a to na medicíně učí ti, kdo toto řemeslo aktivně provozují, kdežto akademici na právnické fakultě tolik praktických zkušeností nemají. Pro „aktivisty“, kteří jdou na práva, je nejlepší cesta k právní teorii právě přes to, že budou řešit konkrétní případy. Z výše uvedeného vyplývá, že v každé právní klinice musí být kvalitní mentor, který má schopnost studenty v řešení konkrétních případů kvalitně řídit; za důležitou považuje společenskou odpovědnost studentů a fakulty – je zde povinnost komunitě něco odevzdat např. prostřednictvím poradny pro chudé (vězně, spotřebitele apod.), provozované přímo univerzitou. Připomíná angažovanost v této oblasti na PrF UPOL a PrF UK. Kupř. na PrF UK studenti pod vedením doc. Urbana prostřednictvím předmětu street law poskytují právní

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Veveří 158/70, 611 80 Brno, Česká republika

T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz

poradenství vězňům. Naší motivací by mělo být dosáhnout, že si studenti osvojí klíčové právní dovednosti – řešeršní schopnost; schopnost právní argumentace; a vrcholnou dovedností je stanovení strategie případu. To zatím chybí a studenti k tomu nejsou vedeni. A navíc jako budoucí elita by měli též získávat společenskou odpovědnost, která může přirozeně vzniknout právě při práci se znevýhodněnými lidmi, klienty různě zaměřených klinik, provozovaných ve spolupráci s nevládními organizacemi, či přímo univerzitou.

Dr. Vikarská (Katedra ústavního práva a politologie) představila moot courty. Připomenula, že pokud se se pracuje s dovednostmi, zpravidla již není čas předávat znalosti. To není nutně špatně. Studenti pak musí podstatné informace sami vyhledávat. Tím se učí řešeršním schopnostem. Dále se v moot courtech učí mluvit a argumentovat. Problémem u této formy výuky je množství studentů. Je to forma ro malý počet – jen tak jim lze dávat zpětnou vazbu. Uvedla, že se studenty uzavírá „tichou smlouvou“ – pokud se zúčastní jejího předmětu a obětují svůj čas a práci, dá jim i ona víc, než je jinak schopna běžně studentům poskytnout. Připomněla též, že se těchto forem účastní vesměs nadprůměrní studenti a dále se zlepšují. Zdůraznila též význam moot courtů pro fakultu – je to i marketingový nástroj. Představila moot courty, kterých se účastní (evropské, národní i lokální). Představila dále street law, jehož podstata spočívá ve výuce práva v neprávním prostředí, u nás učí studenti PrF MU studenty středních škol. Zapojení akademika je omezení, neučí studenta obsah, spíš mu předává informace jak na to, aby učil mohl.

Proděkan Sehnálek znovu připomněl univerzitní rámec, v rámci něj lze street law považovat za preferovanou aktivitu, která umožní již na středních školách identifikovat a zachytit talenty pro studium na MU. Uvedl dále, že masu studentů lze oslovit jejich zapojením. Na katedře používají novou funkcionalitu IS umožňující zahrnout studenty prostřednictvím peer review. Každá esej je tedy ohodnocena nejprve jiným studentem, posléze doktorandem a nakonec při zkoušce zkoušejícím akademikem. Pozitivem je, že často až na chybách jiné práce si student uvědomí chyby vlastní. Nadto dochází k částečnému přesunu zátěže na studenta ze zkouškového období do méně exponovaného výukového období.

Dr. Šimáčková dále připomněla MJUNI (<https://mjuni.cz/>) a moot courty pro děti ze základních škol.

Proděkanka Jurníková navázala aktivitou „Na jeden den vysokoškolačkem“.

Doc. Mrkvýka (garant studijního programu Právo) také zdůraznil společenský význam fakulty. Poukázal na výzkum provedený ve spolupráci s EsF týkající se finanční gramotnosti z něj vyplynulo, že studenti PrF a EsF se v problematice orientují, ale některé jiné pracoviště, u kterých to na první pohled může být i překvapivé, mají nedostatky. Právo v neprávním prostředí je proto něco, na co bychom měli zaměřovat pozornost. Zdůraznil, že společenskou roli může PrF plnit též tím, že zaměří pozornost i na děti z dětských domovů, ty nemají dobré podmínky pro start do života. Napříč univerzitou by mělo být zdůrazňováno, že je nutná i pomoc těmto lidem, zároveň s jejich motivací získat i vyšší vzdělání. Uvedl dále, že fakulta má dluh vůči společnosti, studenti nesmí vyrůstat ve skleníku, musí též do ulic. Další možnou aktivitou je příprava učebnic pro střední školy. Prezentoval dále své přání a svou představu budoucí podoby magisterského studia. První tři roky by měly orientovány na získání znalostí, další roky by mohly být zaměřeny na dovednosti a na propojování získaných znalostí mezi právem soukromým a veřejným, procesním a hmotným atd.

Proděkan Sehnálek připomněl a ocenil činnost studentů. Jmenovitě Mgr. Burdy (nyní již absolvent, počas studií aktivní v oblasti účasti na moot courtech, následně vedení dalších studentů a v poslední době i aktivní pořádání moot court soutěží) a Damira Solaka a jeho výukové aktivity na středních školách v Brně.

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Veveří 158/70, 611 80 Brno, Česká republika

T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz

Mgr. Veverková (doktorská studentka na katedře Občanského práva). Představila dTest z pozice vedoucí právní poradny. Uvedla, že studenti mají vysokou motivaci pomáhat, na fakultě ale nemají možnost se realizovat. Popsala, jak probíhá začleňování studentů do poradenství v dTest – studenti jsou nejprve teoreticky zaškoleni, následně mají komunikační školení, poté pracují na elektronické poradně a zde je průběžně zajišťována kontrola jejich práce vedoucí, teprve na závěr po získání zkušeností jdou na telefonickou poradnu. Složitější problémy jsou řešeny diskusí s kolegy. Na dotaz na případnou odpovědnost za škodu způsobenou vadnou radou uvedla, že dosud žádný problém nenastal.

Setkání se uskutečnilo v Brně dne 16. ledna 2020 v čase 13:05 – 15:30.

Zapsal:

doc. JUDr. David Sehnálek, Ph.D. v. r.
proděkan pro bakalářské studium a navazující magisterské studium